

Kontaktperson
Vattenenheten
Maria Nitare
010-224 15 27
maria.nitare@lansstyrelsen.se

Volvo Cars
Via e-post

Beslut gällande egenkontroll för reglering av Immeln på fastigheten Filkesboda 3:10 i Kristianstad kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att förelägga Volvo Cars, i egenskap av verksamhetsutövare av den reglering som sker av Immeln på fastigheten Filkesboda 3:10 i Kristianstad kommun, att:

1. **Från och med den 1 januari 2021** månadsvis lämna in uppgifter till länsstyrelsen från de delar av egenkontrollen som avser grafer över uppmätta sjönivåer, inflöden och tappningar från sjön Immeln, inklusive linjer för tillåtna gränser enligt villkor 1, 4 och 5 i dom med beteckning A 108/1955; AD 43/1947. Även bakomliggande uppgifter med mätvärden ska ingå. Grafer och mätvärden ska komma in till länsstyrelsen senast den 10:e i månaden efter den månad som redovisningen avser.
2. **Revidera** den interna instruktionen om reglering (inkommen från bolaget 2019-04-24, aktbilaga 10.6 i länsstyrelsens akt i detta ärende) på så sätt att det stycke som beskriver reglering vid högflöden inte längre instruerar om att begå villkorsbrott. **Senast den 15 mars 2021** ska bolaget inkomma med en redovisning till Länsstyrelsen över hur instruktionerna har reviderats.

Föreläggandet om att komma in med grafer och mätvärden månadsvis gäller tills länsstyrelsen meddelar annat. Det ersätter inte bolagets krav enligt egenkontrollen att underrätta länsstyrelsen i samband med händelser som innebär avvikelser, eller riskerar att innebära avvikelser. Vid sådana situationer kan tätare rapporteringar av regleringen behövas, vilket kommer att hanteras i särskild ordning i nya ärenden.

Detta beslut ska enligt 26 kap 26 § miljöbalken gälla även om det överklagas.

Beslutet är fattat med stöd av 26 kap 9, 21 och 22 §§ MB.

Skäl för Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet över vattenverksamhet enligt dess definition i 11 kap 3 § MB. Regleringen av Immeln utgör tillståndsgiven vattenverksamhet. All vattenverksamhet är i grunden tillståndspliktigt, detta framgår av 11 kap 9 § MB. Endast om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas behövs varken tillstånd eller anmälan (11 kap 12 § MB).

Enligt 26 kap 9 § MB får en tillsynsmyndighet meddelade förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver en verksamhet att lämna in uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen, detta framgår av 26 kap 21 § MB. Enligt 22 § samma kapitel framgår att den som bedriver en verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen.

Enligt 26 kap 26 § MB får en tillsynsmyndighet bestämma att dess beslut skall gälla omedelbart även om det överklagas.

Länsstyrelsens bedömning

Enligt Länsstyrelsens bedömning har regleringen av Immeln stor påverkan på ekosystemet dels sjön i sig (inklusive strandmiljöerna) och dels i vattendraget nedströms (Edre ström). Även sjöar och vattendrag längre ner i sjösystemet påverkas av regleringen. Vid för höga tappningar vintertid finns det stor risk för att magasinet i Immeln är alltför litet för att klara av att hålla dämningssgräns och minimitappning enligt gällande villkor när sjönivåerna sjunker under sommar och tidig höst.

Bolaget har ansökt om, och erhållit tillstånd till att bland annat riva ut regleringsdammen så att en mer naturlig flödesregim kan skapas i vattendraget nedströms. Tillstånd har meddelats av Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt 2019-09-10 (mål nr M 4517-17) men har inte vunnit laga kraft. Om/när det vinner laga kraft kommer det vara en *mycket lång* genomförandetid. Problemen med villkorsbrott genom overtappning vintertid och undertappning eller underskridande av sänkingsgräns sommar och tidig höst kommer att alltså kvarstå under många år framöver. Detta kommer leda till fortsatt stora påfrestningar för sjöns ekosystem, skadad gäddlek, torrlagda stränder, problem för lekvandrande Immelnöring mm.

Regelbunden inrapportering

Länsstyrelsen bedömer att för tillsynen finns det behov av regelbunden inrapportering av den aktuella situationen med sjönivåer och tappningar. En gång

per månad behöver därför bolaget komma in med aktuella grafer och bakomliggande mätvärden. I graferna behöver även linjer för de tillåtna gränser som gäller enligt villkoren 1, 4 och 5. De tillåtna gränserna finns till största delen redan i de grafer länsstyrelsen tagit del av. De behöver dock för tydlighetens skull även kompletteras med linjen för maximal tillåten tappning enligt villkor 5, även om denna är konstant enligt detta villkor.

Givetvis kan det vid särskilda situationer behövas en tätare rapportering än en gång i månaden, men det kommer i så fall ske i de tillsynsärenden som då är aktuella.

Det är lämpligast att hantera inrapporteringarna per kalendermånad. Senast 10 dagar efter varje kalendermånads slut behöver länsstyrelsen ha uppgifterna. De bör skickas till länsstyrelsens officiella mejladress skane@lansstyrelsen.se med kopia till handläggaren (för närvarande den som är föredragande i detta ärende).

Revidering av företagsinterna instruktioner

Av uppgifter som har kommit in i ärendet framgår att enligt bolagets interna instruktioner för regleringen gäller följande:

”Vid Högflödessituationer

Vid behov av höga flöden från Immeln (överstigande $8\text{ m}^3/\text{s}$), i kombination med att dämningensgräns kan komma att uppnås/överskridas, skall samråd ske mellan Volvo och Veolia för beslut om fortsatt hantering.

Skulle detta innebära behov av ytterligare tappningsökningar informerar Volvo krissamordnaren på Olofströms kommun samt Länsstyrelsen att så är fallet.

Tappning över $12\text{ m}^3/\text{s}$ bör undvikas.”

Länsstyrelsen vill för tydlighets skull påminna om att det är först när dämningensgränsen passerats, som villkor 3 i vissa fall ger möjlighet till tappning över $8\text{ m}^3/\text{s}$. Efter att ha granskat de senaste årens tappnings- och nivågrafer framgår det tydligt för länsstyrelsen att instruktionen leder till regelbundna tappningar över $8\text{ m}^3/\text{s}$ trots att det är stor marginal till dämningensgränsen.

Beräkningar om övertappningens påverkan på magasinsvolymen

Utifrån uppgifter som har begärts in i ärendet har länsstyrelsen gjort egna beräkningar. Under 2018 underskreds sänkningsgränsen under juli-oktober, och minimitappningen underskreds under oktober-november. Detta hade troligen kunnat undvikas om övertappning ej hade skett i slutet av 2017 och början av 2018.

Under januari-februari 2018 då tillflödet var högt hölls en mycket stor marginal mot dämningensgränsen – som minst 38 cm marginal (i början av januari), som mest 60 cm (i slutet av februari). Detta samtidigt som stora volymer övertappades från Immeln,

i strid med gällande villkor. Om tappningen hade hållits till max 8 m³/s hade dämningssgränsen förvisso kunnat uppnås och överskridas något under en kortare period - men domen hade då tillåtit en tillfällig tappning ovan 8 m³/s. Nivån i Immeln hade då kunnat hållas nära dämningssgränsen efter högflödena i januari-februari, dvs. ca 40-60 cm högre än de nivåer som faktiskt hölls, och det hade funnits mycket goda förutsättningar för att upprätthålla Immelns nivå ovan sänkningsgränsen under resten av året då torrperioden inträffade. Under augusti låg nivån som lägst ca 20-25 cm under sänkningsgräns. Om bolaget ej hade övertappat under januari-februari och därmed hållit en högre nivå under början av våren, hade man alltså med marginal kunnat hålla uppe sjönivån ovan sänkningsgräns under resten av våren och sommaren 2018.

Det hade troligen också varit möjligt att undvika underskridning av minimitappning på hösten, om man hade låtit sjönivån höjas i början av året. Under oktober-november hamnade Immelns nivå åter ovan sänkningsgräns, men minimitappningen underskreds med ca 0,4 m³/s (1 okt – 15 nov). Ett flöde på 0,4 m³/s under 45 dagar motsvarar ca 1,6 Mm³ eller 7 cm av Immelns nivå. Detta hade också kunnat "täckas in" av det övertappade vattnet med god marginal. Om sjönivån hade hållits 30-40 cm högre i april-maj inför torrperioden, borde man ha kunnat undvika att hamna under tröskelnivå och underskrida minimitappningen under oktober-november (som är av central betydelse för Immelnöringen), och även kunnat se till att hålla sjönivån ovan sänkningsgräns.

Samlad bedömning

Som redogjorts för ovan saknar de höga tappningarna och stora säkerhetsmarginalen mot dämningssgränsen stöd i bolagets villkor. Övertappningarna orsakar eller förvärrar de låga sjönivåer och låga tappningar som kan uppstå senare på säsongen. De låga nivåerna riskerar att allvarligt skada ekosystemet i sjön och vattendraget nedströms.

Länsstyrelsen behöver tät och regelbunden information om den för stunden rådande situationen med aktuella tappningar och nivåer. Såväl de inom bolaget som ansvarar för regleringen, som de som har att i fält verkställa regleringen, måste ha instruktioner som inte innehåller ett sådant säkerhetsavstånd till dämningssgränsen att regelbundna övertappningar i strid med villkoren sker. Utöver att ändra i instruktionerna så ska dessa sedan givetvis följas, men det är ju så självklart att det inte ska behöva föreläggas om. Länsstyrelsen påminner om att villkor är bindande och straffsanktionerade och att tillsynsmyndigheten är skyldig åtalsanmäla misstänkta brott.

Med hänvisning till att övertappningar i strid med villkoren sker regelbundet är det viktigt att frekventa inrapporteringar till länsstyrelsen påbörjas omgående. Detsamma gäller för de förändringar av instruktionen för regleringen som behövs för att regleringen ska skötas på ett sätt som överensstämmer med villkoren. Därför behöver beslutet börja gälla omedelbart, även om det överklagas.

Redogörelse för ärendet

Länsstyrelsen fick den 9 juli 2018 information från er om att sänkingsgränsen riskerade att underskridas. I samband med detta öppnade länsstyrelsen detta tillsynsärende. Senare under året underskreds såväl sänkingsgränsen som minimitappningen. Länsstyrelsen har begärt in uppgifter från 2017, 2018, 2019 och större delen av 2020. Länsstyrelsen har även begärt att få ta del av rutiner/ instruktioner för regleringen. Enligt länsstyrelsen förekommer systematiska övertappningar i strid med tillståndet. Dessa övertappningar kan vara så omfattande att efterföljande problem med att klara minimitappning och eller sänkingsgräns hade kunnat undvikas. Länsstyrelsen har förståelse för bolagets vilja att minska risken för översvämningar i Olofström. Det får dock inte ske genom att systematiskt överskrida villkoret om maximal tappning.

För en fullständig redogörelse över vad som framkommit i ärendet hänvisas till akten.

Detta beslut har fattats av enhetschef Kristian Wennberg. Vattenhandläggare Maria Nitare har varit föredragande.

Kristian Wennberg

Maria Nitare

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga 1.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia till:

Kristianstad, Olofströms och Osby kommun via e-post
Olofströms energiservice via e-post
Länsstyrelsen i Blekinge län via e-post

Bilaga 1

Hur man överklagar till Växjö tingsrätt, Mark- och miljödomstolen

Mottagare

Det är Växjö tingsrätt, Mark- och miljödomstolen som prövar överklagandet. Observera dock att ni ska skicka överklagandet till Länsstyrelsen Skåne, Miljöavdelningen, 205 15 Malmö.

Tid för överklagande

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag ni fick beslutet.

Innehåll

Överklagandet ska vara skriftligt. I överklagandeskrivelsen ska ni ange:

- vilket beslut ni överklagar, beslutets datum och ärendenummer,
- hur ni vill att beslutet ska ändras,
- varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar eller annat som stödjer er mening bör ni skicka med kopior av detta. Underteckna brevet och förtydliga namnteckningen. Lämna också er adress och telefonnummer.

Ombud

Ni kan anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt er. I så fall ska ombudet underteckna överklagandet, bifoga en fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-224 10 00.